

Program wspierania rodziny w gminie Przecław na lata 2022-20214

I. WSTĘP

Rodzina jest najstarszą i najbardziej trwałą formą współżycia społecznego, spotykaną we wszystkich epokach, kulturach i społeczeństwach. Według klasycznych definicji rodzina określana jest jako podstawowa grupa społeczna, na której opiera się społeczeństwo. Jako swoista kategoria społeczna podlega ciągłym zmianom wynikającym z jej funkcjonowania w szerszych kontekstach społeczno - kulturowych. Kształt i funkcjonowanie rodziny zależą w istotny sposób od świata społecznego, zewnętrznego w stosunku do niej. Społeczeństwo globalne oparte na zhierarchizowanych układach społecznych, istotnie wpływa na rodzinę modyfikując jej strukturę, funkcjonowanie oraz mentalność samych jej członków. Jedną z współczesnych definicji określa rodzinę jako grupę społeczną (...) składającą się z pewnej liczby jednostek pozostających w określonych pozycjach, rolach w stosunku do siebie i która ma własny system wartości oraz normy regulujące zachowanie jednostek w sprawach ważnych dla grupy, a zatem rodzice i dzieci występują w określonych rolach i zajmują określone pozycje w strukturze wewnętrznej rodziny¹.

Pojęcie „rodziny” ma również ustawową definicję. Zawarta jest w ustawie o pomocy społecznej. Zgodnie z jej treścią rodzina to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Faktyczny związek, o jakim mowa w tej definicji, oznacza codzienne współdziałanie osób, zmierzające do lepszego zaspokojenia ich potrzeb bytowych, w tym mieszkaniowych, żywnościowych i polegających na zapewnieniu dochodu stanowiącego źródło utrzymania

Na wzorzec rodziny, funkcjonujący w danym społeczeństwie, wpływ mają takie czynniki jak: poziom rozwoju społeczno - gospodarczego i kulturowego, obowiązujące wartości i normy, które wynikają z tradycji świeckiej lub religijnej, siła kontroli społecznej, a także przemiany społeczno - gospodarcze, ideologiczne, polityczne, rozwój nauki (szczególnie medycyny) oraz stan polityki społecznej i oświaty. Ze względu na siłę oddziaływania poszczególnych czynników wyróżnia się różne modele rodziny, zależnie od przyjętego kryterium klasyfikacji. Modele te zwykle wzajemnie się przenikają. Dominujące normy społeczne i przyjęty światopogląd mają wpływ na funkcjonowanie rodziny, w szczególności na podział obowiązków w ramach związku i wypełnianie szeregu różnego rodzaju funkcji, a zwłaszcza ekonomicznej, emocjonalnej, seksualnej, prokreacyjnej, opiekuńczej, wychowawczej, kulturowej, rekreacyjnej. Spełnianie tych funkcji jest jednoczesnym wypełnieniem naturalnych potrzeb członków rodziny.

Państwo, jako forma organizacji społeczeństwa, powinno wspierać rodzinę, szczególnie w jej funkcji reprodukcyjnej, opiekuńczej i wychowawczej. Uniwersalnym prawem każdego

¹ Kawula S., Brągiel J., Janke A., *Pedagogika rodziny. Obszary i panorama problematyki*, Toruń 1997, s.11.

dziecka jest wychowywanie się w rodzinie biologicznej. W sytuacji gdy zarówno biologiczni jak i adopcyjni rodzice nie wypełniają w sposób właściwy w danej społeczności swoich funkcji, konieczne jest udzielenie im stosownego wsparcia instytucjonalnego. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Jak wskazuje wspomniana ustawa wsparcie dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych powinno w szczególności polegać na: analizie sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska oraz przyczyn kryzysu, rozwijaniu jej umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, podnoszeniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania, pomocy w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej, dążeniu do jej reintegracji ze społeczeństwem.

II. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na samorząd gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Niniejszy program jest więc wypełnieniem ustawowych wymogów. Stanowi charakterystyczną dla tej problematyki analizę sytuacji rodzin z terenu gminy Przeclaw, w tym rodzin dotkniętych kryzysem ze względu na trudności opiekuńczo – wychowawcze, na problemy przemocy. Zawiera propozycję strategicznych rozwiązań, które pozwolą rodzinom znajdującym się w kryzysie odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Przede wszystkim pozwolą na prawidłowe wypełnianie pożądanych ról społecznych, w tym prawidłowy rozwój dzieci w rodzinach biologicznych lub umożliwią powrót do niej, w sytuacji zdarzenia jego umieszczenia w pieczy zastępczej.

Tworząc niniejszy program oparto się na ustawowym założeniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i na rzecz dzieci. Współpraca ta służyć ma dobru rodziny, a w szczególności dzieci. Kształtując system wspierania rodziny ustawodawca zastrzegł, że wsparcie instytucjonalne ma charakter pomocniczy i odbywa się za zgodą rodziny i przy jej aktywnym udziale. Ma uwzględnić zasoby własne rodziny oraz źródła wsparcia zewnętrznego.

Kierując się ustawowymi wytycznymi niniejszy dokument proponuje zastosowanie kompleksowych rozwiązań na rzecz wsparcia rodziny zmagającej się z trudnościami opiekuńczo- wychowawczymi, możliwych do zastosowania w ramach posiadanych zasobów.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE PRZECLAW

Gmina Przeclaw jest gminą miejsko – wiejską, położoną w północno – zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie mieleckim. Zajmuje obszar 134 km², który zamieszkuje według stanu na koniec 2021 r. - 11 969 mieszkańców. Siedzibą gminy jest miasto Przeclaw. W skład gminy oprócz Przeclawia wchodzi 10 innych miejscowości: Biały Bór, Błonie, Dobrynin, Kielków, Łączki Brzeskie, Podole, Rzemień, Tuszyna, Wylów i Zaborcze.

W zakresie infrastruktury społecznej przyjaznej rodzinom nuklearnym (pokolenie dzieci i rodzice) gmina Przeclaw od 2020 r. w pełni zabezpiecza potrzeby dotyczące opieki i nauki przedszkolnej oraz opieki nad dziećmi do 3-go roku życia. W rozpatrywanym okresie na terenie gminy funkcjonowało od 17 do 21 oddziałów przedszkolnych, do których uczęszczało kolejno 408 dzieci w 2018 r., 459 dzieci w 2019 r., 470 dzieci w 2020 r. i 511 w 2021 r. Natomiast od lutego 2020 r. samorząd w ramach funkcjonującego żłobka na 70 miejsc zapewnia opiekę nad dziećmi do lat 3. Ponadto w ramach zajęć pozaszkolnych dzieci mają możliwość uczestnictwa w zajęciach artystycznych organizowanych przez Dom Kultury w Przeclawiu.

Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przeclawiu w formie świadczeń pomocy społecznej w rozpatrywanym okresie 2017 – 2021 r. systematycznie spada. W stosunku do 2017 r. spadek ten wyniósł blisko 40%. Średniorocznie stanowi to 224 rodzin. W analogicznym okresie sprzed 5 lat liczba ta wynosiła 338. Spadek ten spowodowany jest bardzo dobrą sytuacją na lokalnym rynku pracy oraz przesunięciem akcentów wsparcia dla rodzin na nowe świadczenia socjalne, które nie są realizowane w ramach systemu pomocy społecznej.

Tab. 1

Dynamika zmian w zakresie liczby ludności oraz liczby rodzin i osób w tych rodzinach uprawnionych do świadczeń realizowanych przez MOPS Przeclaw

Lp.	Wyszczególnienie	Rok				
		2017	2018	2019	2020	2021
1	Liczba ludności	11 825	11 928	11 977	11 980	11 969
2	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	283	230	264	176	171
3	Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	886	828	790	514	464
4	Liczba rodzin uprawnionych do pomocy z powodu bezradności opiekuńczo - wychowawczej	17	11	19	9	9
5	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia w formie pracy socjalnej	174	174	227	40	34
6	Liczba osób w rodzinach, w których prowadzono pracę socjalną	626	623	582	121	109
7	Liczba rodzin uprawnionych do zasiłku rodzinnego oraz dodatków	538	502	485	413	365
8	Liczba rodzin uprawnionych do świadczenia wychowawczego	923	877	1459	1435	1533
9	Liczba rodzin uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego na dziecko do 16 roku życia	91	98	152	134	133

10	Liczba rodzin uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego	35	35	37	31	32
11	Liczba rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny	12	12	13	13	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Przecław

Liczba osób wchodzących w skład rodzin korzystających ze wsparcia w formie świadczeń pomocy społecznej, wykazuje również malejącą tendencję. W rozpatrywanym okresie zanotowano 48 % spadek. Przeciętnie wynosiło to 696 osób, co stanowi 5,8 % ogółu mieszkańców gminy. W analogicznym okresie sprzed 5 lat stanowiło to 10,8% ogółu mieszkańców gminy. Średniorocznie w 130 rodzinach prowadzono pracę socjalną, a liczba osób w tych rodzinach wyniosła średnio 412. W tym zakresie również istnieje tendencja spadkowa. Średniorocznie w 13 przypadkach powodem przyznania pomocy była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Jednak liczba ta nie odzwierciedla rzeczywistej sytuacji, gdyż w tej kwestii istnieje istotna tendencja malejąca. W 2015 r. taki powód odnotowano w 66 przypadkach, natomiast w 2021 problem ten dotyczył już tylko 9 rodzin.

Wsparciem w formie zasiłku rodzinnego oraz dodatkami do zasiłku w rozpatrywanym okresie objętych było średniorocznie 460 rodzin, natomiast świadczenia z tytułu niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia pobierało średniomiesięcznie 121 rodziców. W zakresie niepełnosprawności dzieci mamy do czynienia z wyraźną tendencją wzrostową. W 2014 r. 66 dzieci w wieku do 16 roku życia posiadało orzeczenie o niepełnosprawności, w 2018 r. nastąpił wzrost do 98, natomiast w 2021 r. liczba dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością wynosiła 133. Problem niepełnosprawności w stopniu znacznym dzieci powyżej 16 roku życia i tych poniżej tego wieku ze wskazaniem do stałej opieki i współdziałania opiekuna w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji również ma tendencję wzrostową. Według danych MOPS za 2018 r., średniorocznie 58 rodziców było uprawnionych do świadczeń z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi, natomiast w 2021 r. średnioroczna liczba wzrosła do 67. Rodziny te wymagają szczególnego wsparcia z uwagi na konieczność sprawowania wzmoczonej i praktycznie stałej opieki nad dziećmi. Aby częściowo odciążyć rodziców w trudzie opiekuńczym od 2022 r. samorząd gminy realizuje program opieki wychowawczej. Względnie trwała tendencja istnieje w kwestii liczby rodzin uprawnionych do świadczeń wychowawczych. Po zniesieniu progu dochodowego w 2019 r. średniorocznie obejmuje to 1475 rodzin. Natomiast w przypadku świadczeń z funduszu alimentacyjnego istnieje względnie stały trend pod względem liczby rodzin uprawnionych. W rozpatrywanym okresie wynosiło średnio 34 rodziny uprawnione.

Dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych istnieje wsparcie w formie pomocy ze strony asystenta rodzin. Inicjatywa ta realizowana jest od 2011 r. Tą formą wsparcia dla rodzin objętych zostało kolejno w 2017 r. – 12 rodzin, w 2018 r. – 12 rodzin, w 2019 r. - 13 rodzin, w 2020 r. – 13 rodzin, natomiast w 2021 r. - 9 rodzin.

Istotnym problemem dotyczącym rodziny z terenu gminy Przecław jest zjawisko przemocy domowej. W związku z instytucjonalizacją działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, kwestia ta jest monitorowana od końca 2011 r. W IV kwartale 2011 r. do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

w gminie Przeclaw wpłynęło 3 Niebieskie Kart zapierające opis problemu przemocy w danej rodzinie z terenu gminy Przeclaw. W kolejnych latach liczba sporządzonych formularzy Niebieskich Kart przedstawiała się następująco: w 2012 r. – 21, w 2013 r. – 19, w 2014 r. – 35, 2015 r. – 29, 2016 r. – 34, 2017 r. – 64, 2018 r. – 43, 2019 r. – 48, 2020 r. – 45 i w 2021 r. - 34. Zespół Interdyscyplinarny w 2015 r. powołał 9 grup roboczych, w 2016 r. – 8 grup roboczych, w 2017 r. – 17 grup roboczych, w 2018 r. – 9 grup roboczych, w 2019 r. – 11 grup roboczych, w 2020 r. – 12 grup roboczych, w 2020 r. – 8 grup roboczych. W pozostałych przypadkach w większości powoływano zespoły monitorujące ds. stanu bezpieczeństwa tych rodzin. Wobec rodzin dotkniętych przemocą domową podejmowano działania pomocowe mające na celu ograniczenie tego zjawiska. Zwieńczeniem pracy grup roboczych były wnioski o zakończenie procedury działań mających na celu rozwiązanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Jako uzasadnienie w zdecydowanej większości podawano prawdopodobieństwo ustania przemocy lub brak zasadności podejmowania dalszych działań. W 2015 r. zakończono działania wobec 12 rodzin, w 2016 r. wobec 6 rodzin, w 2017 r. wobec 11 rodzin, w 2018 r. wobec 11 rodzin, w 2019 r. wobec 21 rodzin, w 2020 r. wobec 23 rodzin i w 2021 r. wobec 9 rodzin.

Przedstawiony wizerunek funkcjonowania rodzin dopełniają dane dotyczące dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Od dnia wejścia w życie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tj. od 01.01.2012 r. w pieczy zastępczej umieszczono 21 dzieci, z czego 1 dziecko w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Obecnie w ramach pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych na koniec 2021 r. przebywało łącznie 4 dzieci. Natomiast w poprzednich rozpatrywanych latach liczba dzieci przebywających w pieczy oscylowała pomiędzy 4 a 5.

Skala zobrazowanych w postaci statystyk zjawisk przekładających się na problematykę rodzin i trudności opiekuńczo - wychowawczych wymaga wsparcia ze strony powołanych do tego instytucji, które pomogą rodzinom w prawidłowym wypełnianiu przez nie właściwych ról społecznych z tym związanych. Kierunek pracy z rodzinami wyznacza ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kładąc w niej nacisk głównie na działania interdyscyplinarne, czyli współpraca specjalistów z różnych środowisk zawodowych działających na rzecz szeroko pojętego dobra dzieci i rodziny. Dokonana w następnej kolejności analiza SWOT pozwoli ukazać słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia systemu wsparcia rodzin dotychczas funkcjonującego na terenie gminy Przeclaw.

IV. ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>1. Wypracowany trwały system współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Dysponowanie doświadczoną kadrą pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, oraz asystenta rodziny świadczącymi pomoc na rzecz dzieci i rodzin.</p> <p>3. Możliwość skorzystania rodzin z problemem uzależnienia ze wsparcia psychologicznego finansowanego w ramach środków GKRPA.</p> <p>4. Funkcjonująca infrastruktura społeczna m.in.: żłobek, przedszkola, przyszkolne świetlice, kluby i domy kultury, boiska Orlik oraz możliwość skorzystania z usług instytucji o zasięgu ponadgminnym tj. Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Przecławiu, Punktu Interwencji Kryzysowej i Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Mielcu</p> <p>5. Rynek pracy pracownika i związany z tym niski poziom bezrobocia.</p> <p>6. Usługi opieki wytchnieniowej dla rodzin z problemem niepełnosprawności.</p> <p>7. Dostęp do infrastruktury komunikacji publicznej.</p>	<p>1. Ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy.</p> <p>2. Brak placówki wsparcia dziennego.</p> <p>3. Niewystarczające wsparcia dla rodzin z problemami osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych skupiających swe działania na rzecz rodzin.</p> <p>5. Nierównomierny terytorialnie dostęp do infrastruktury komunikacji publicznej.</p> <p>6. Niski poziom kultury spożycia alkoholu.</p> <p>7. Brak rodzin wspierających.</p> <p>8. Brak szkolnego psychologa.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>1. Utworzenie stałego stanowiska pracy asystenta rodziny.</p> <p>2. Możliwość korzystania z opieki żłobkowej oraz edukacji przedszkolnej.</p> <p>3. Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na wsparcie rodzin i podejmowanie innowacyjnych działań w rodzinach.</p> <p>4. Możliwość wykorzystania środków dedykowanych dla OPS-ów z programów rządowych oraz Regionalnego Programu Operacyjnego.</p> <p>5. Pozytywne nastawienie władz lokalnych do problemu rodzin z dysfunkcjami opiekuńczo – wychowawczymi.</p> <p>6. Zmiana ustawodawstwa umożliwiająca uzyskanie środków na dofinansowanie zatrudnienie szkolnych psychologów.</p>	<p>1. Niechęć rodzin dysfunkcyjnych do współpracy w ramach systemu pracy z rodziną.</p> <p>2. Dziedziczenie patologicznych zachowań, w tym uzależnień.</p> <p>3. Niska świadomość rodzin dysfunkcyjnych w zakresie możliwości uzyskania pomocy.</p> <p>4. Brak wczesnej diagnostyki rodzin przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze.</p> <p>5. Coraz bardziej skomplikowane problemy rodziny.</p> <p>6. Występowanie uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>6. Występowania zjawiska tzw. rodzin wielo-problemowych.</p> <p>6. Ograniczone zasoby kadrowe pomocy społecznej z uwagi na zwiększane zakresy ustawowych obowiązków.</p>

V. CELE PROGRAMU

Cel główny Programu:

Poprawa kondycji i jakości życia rodzin zamieszkujących w gminie Przecław poprzez rozwijanie systemu wsparcia sprzyjającego utrzymaniu i ewentualnemu przywracaniu zdolności do pełnienia właściwych ról społecznych w ramach rodziny.

Podstawowym priorytetem w realizacji systemu wsparcia dla rodzin jest pełnienia właściwych ról społecznych przez jej członków, umożliwiających zachowanie trwałości osobowej rodziny, jej rozwoju w każdym obszarze życia społecznego, w której ewentualne zagrożenie występowania czynników uniemożliwiających prawidłowe jej funkcjonowanie jest odpowiednio szybko neutralizowane. W związku z tym umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje wyłącznie po wyczerpaniu wszystkich możliwych do zastosowania form pomocy rodzinie. Dlatego wszelakie działania instytucji zaangażowanych na rzecz pomocy rodzinie powinny zmierzać do utrzymania dziecka w rodzinie naturalnej.

Realizacja celu głównego będzie dokonywała się poprzez realizację następujących celów szczegółowych

Cele szczegółowe Programu:

1. Rozwój i integracja zespołów zadaniowych do spraw wsparcia na rzecz rodzin doświadczających trudności opiekuńczo – wychowawczych.

Działania:

- rozwijanie funkcjonującego w ramach struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przecławiu systemu współpracy pomiędzy asystentem rodziny a pracownikami socjalnymi, umożliwiającego kompleksowe wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- doskonalenie interdyscyplinarnej współpracy pomiędzy podmiotami, których przedmiotem pracy są problemy dzieci i ich środowiska rodzinnego (w szczególności pracownicy socjalni, asystent rodziny, szkolni pedagodzy i wychowawcy, kuratorzy sądowi, psychologzy, Policji, pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Mielcu, pracownicy Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Przecławiu, Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu, dyrektorzy szkół z terenu gminy Przecław),
- zwiększanie kompetencji kadr pomocy społecznej oraz oświaty działających na rzecz dziecka i rodzin poprzez udział w szkoleniach i kursach.
- budowanie sieci wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez realizację wspólnych działań z lokalnym otoczeniem społecznym i obywatelskim, instytucjami publicznymi i partnerami lokalnymi.

2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin doświadczających trudności życiowych, w tym opiekuńczo-wychowawczych, poprzez udzielenie im wsparcia podnoszącego ich jakość życia oraz kompetencje rodzicielskie.

Działania:

- współpraca asystenta rodziny, działającego w porozumieniu z pracownikami socjalnymi, z rodzinami doświadczającymi trudności opiekuńczo - wychowawczych,
- organizowanie dostępu rodzinom doświadczającym trudności opiekuńczo - wychowawcze do poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, zawodowego),
- podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom,

- promowanie funkcji wsparcia społecznego poprzez współpracę rodzin wspierających z rodzinami doświadczającymi trudności w kwestiach opiekuńczo - wychowawczych,
- promowanie tworzenia grup wsparcia lub grup samopomocowych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawcze, mających na celu wymianę doświadczeń i dobrych praktyk wychowawczych,
- przygotowanie rodzin do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej poprzez wypracowanie prawidłowych wzorców opiekuńczo – wychowawczych oraz poprawę ich warunków socjalno – bytowych,
- udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej,
- aktywizacja zawodowa członków rodzin dotkniętych bezrobociem,
- wspieranie rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne, rodziców samotnie wychowujących dzieci oraz rodzin wielodzietnych.

3. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, w tym szczególnie z rodzin dotkniętych problemem trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Działania:

- zapewnienie opieki przedszkolnej oraz opieki żłobkowej dla dzieci do lat 3,
- zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami indywidualnego i grupowego wsparcia w celu umożliwienia im realizacji prawa do rozwoju,
- wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych,
- organizowanie zajęć pozaszkolnych w ramach działalności instytucji kultury,
- organizowanie wycieczek letniego i zimowego dzieciom i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia,
- organizacja festynów i imprez kulturalnych oraz sportowych,
- organizowanie zajęć w ramach szkolnych świetlic,
- stworzenie możliwości udziału w zajęciach sportowych w ramach lokalnych klubów sportowych oraz w ramach zajęć na boiskach sportowych Orlik 2012,

4. Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa osobistego i publicznego.

Działania:

- promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia,
- promowanie profilaktyki badań stanu zdrowia dzieci, młodzieży i dorosłych,
- realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie dzieci i młodzieży, w tym z zakresie problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie,
- współpraca z Policją w zakresie monitorowania bezpieczeństwa rodzin dotkniętych przemocą domową i obszarów gminy, w których mogą istnieć zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców,
- podejmowanie na terenie gminy przedsięwzięć o charakterze edukacyjno-informacyjnym na temat uzależnień, przestępczości i jej skutków, w tym przemocy w rodzinie.

VI. ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny z terenu gminy Przecław, w szczególności przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2. Dzieci przebywające w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

VII. HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Cel 1					
Rozwój i integracja zespołów zadaniowych do spraw wsparcia na rzecz rodzin doświadczających trudności opiekuńczo – wychowawczych.					
Lp.	Nazwa działania	Termin realizacji	Źródło finansowania	Realizatorzy i partnerzy	Rezultat
1	Funkcjonowanie systemu współpracy pomiędzy asystentem rodziny a pracownikami socjalnymi.	2022-2024	Środki własne	MOPS Przecław	Poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci
2	Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego na rzecz pracy z rodziną.	2022-2024	Środki własne	MOPS Przecław SP z gminy Przecław	Szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodziny.
3	Zwiększenie kompetencji kadr pomocy społecznej.	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	MOPS Przecław	Zwiększenie skuteczności świadczonej pomocy.
4	Budowa sieci wsparcia dla rodzin przeżywających trudności.	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	MOPS Przecław	Skuteczniejsze motywowanie do zmiany w rodzinach przeżywających trudności.
Cel 2					
Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin doświadczających trudności życiowych, w tym opiekuńczo-wychowawczych, poprzez udzielenie im wsparcia podnoszącego ich jakość życia oraz kompetencje rodzicielskie.					
Lp.	Nazwa działania	Termin realizacji	Źródło finansowania	Realizatorzy i partnerzy	Rezultat
1	Praca asystenta rodziny z rodzinami.	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	MOPS Przecław	Kształtowanie prawidłowego modelu funkcjonowania rodziny.
2	Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin.	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	MOPS Przecław	Wzrost kompetencji z zakresu prawidłowego funkcjonowania rodziny.
3	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	2022-2024	Środki własne	MOPS Przecław	Zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom dotkniętym przemocą.
4	Funkcjonowanie rodzin wspierających.	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	MOPS Przecław	Wzmacnianie solidarności społecznej i prawidłowych wzorów działania.

5	Funkcjonowanie grup wsparcia i grup samopomocowych.	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	MOPS Przecław	Wymiana doświadczeń i wdrażanie dobrych i sprawdzonych praktyk.
6	Prowadzenie pracy z rodzicami biologicznymi w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.	2022-2024	Środki własne	MOPS Przecław	Wypracowanie prawidłowych wzorców opiekuńczo – wychowawczych oraz poprawa warunków socjalno – bytowych.
7	Aktywizacja zawodowa członków rodzin.	2022-2024	Środki własne	PUP Mielec MOPS Przecław	Poprawa warunków materialnych rodziny.
8	Wspieranie rodzin wielodzietnych, z osobą niepełnosprawną, samotnie wychowujących	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	MOPS Przecław	Podniesienie jakości życia i bezpieczeństwa socjalno – bytowego.

Cel 3

Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, w tym szczególnie z rodzin dotkniętych problemem trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Lp.	Nazwa działania	Termin realizacji	Źródło finansowania	Realizatorzy i partnerzy	Rezultat
1	Organizowanie opieki przedszkolnej i żłobkowej.	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	UM w Przecławiu	Poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
2	Zapewnienie wsparcia rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi.	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	MOPS Przecław UM w Przecławiu	Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.
3	Wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	UM w Przecławiu SP z gminy Przecław	Wzrost motywacji do uzyskiwania wybitnych wyników w nauce.
4	Organizowanie zajęć pozaszkolnych w ramach działalności instytucji kultury.	2022-2024	Środki własne Dotacje celowe	DK w Przecławiu	Poszerzanie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
5	Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	2022-2024	Środki własne	GKRPA w Przecławiu MOPS Przecław	Poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
6	Organizacja festynów i imprez kulturalnych oraz sportowych	2022-2024	Środki własne	UM w Przecławiu DK w Przecławiu	Wzmacnianie więzi międzypokoleniowej wśród lokalnej społeczności.

7	Aktywizacja ruchowa dzieci i młodzieży	2022-2024	Środki własne	UM w Przecławiu Lokalne kluby sportowe	Poszerzanie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
Cel 4					
Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego.					
Lp.	Nazwa działania	Termin realizacji	Źródło finansowania	Realizatorzy i partnerzy	Rezultat
1	Promowanie wśród rodzin, zdrowego stylu życia	2022-2024	Środki własne	UM w Przecławiu SP z gminy Przecław	Podwyższenie poziomu świadomości o wpływie stylu życia na stan zdrowia.
2	Promowanie profilaktyki badań stanu zdrowia dzieci, młodzieży i dorosłych	2022-2024	Środki własne	UM w Przecławiu SP z gminy Przecław	Podwyższenie poziomu świadomości o wpływie profilaktyki badań na stan zdrowia.
3	Monitorowania bezpieczeństwa rodzin dotkniętych przemocą domową	2022-2024	Środki własne	Policja MOPS Przecław	Podwyższenie poziomu stanu bezpieczeństwa rodzin dotkniętych przemocą domową.
4	Promowanie profilaktyki uzależnień w szczególności poprzez realizację programów edukacyjnych	2022-2024	Środki własne	GKRPA w Przecławiu SP z gminy Przecław	Podwyższenie świadomości na temat wpływu uzależnień na zdrowie i życie człowieka, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

VIII. REALIZATORZY I PARTNERZY NA RZECZ REALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN W GMINIE PRZECŁAW

Liderem w podejmowaniu zadań w zakresie wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przecławiu, któremu jest przekazana realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Działania Ośrodka Pomocy Społecznej będą wspieranie na zasadzie współpracy przez wydziały Urzędu Miejskiego w Przecławiu, a w szczególności Oświatowo – Ekonomiczny oraz Infrastruktury i Rozwoju. Ponadto wsparcie nastąpi także ze strony lokalnych placówek oświatowych (w szczególności pedagogów i wychowawców ze szkół podstawowych) i kulturalnych funkcjonujących w ramach jednostek organizacyjnych gminy Przecław oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Przecław i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Przecław.

Na zasadzie partnerstwa istniała będzie również współpraca z instytucjami i organizacjami niezależnymi od samorządowej struktury administracyjnej. Jako głównych partnerów partycypujących w realizacji niniejszego Programu należy wymienić:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu,

- 2) Posterunek Policji w Przecławiu,
- 3) Sąd Rejonowy w Mielcu, a w szczególności kuratorów sądowych,
- 4) Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Mielcu,
- 5) Poradnię Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Przecławiu,
- 6) rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- 7) placówki ochrony zdrowia,
- 8) organizacje kościelne i pozarządowe.

IX. MONITORING

Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

X. EWALUACJA

Program systemu wspierania rodziny w gminie Przecław na lata 2022 - 2024 będzie podlegał cyklicznej ocenie. Zostanie ona dokonana w czasie jego realizacji, jak również po zakończeniu. Celem ewaluacji Programu jest wskazanie sukcesów (mocnych stron) i pozytywnych zmian osiągniętych dzięki wprowadzeniu programu, jak również refleksja nad tymi jego aspektami, które w przyszłości będą wymagały większej uwagi i modyfikacji. Proces analizy jakości zaproponowanego Programu będzie źródłem niezbędnych informacji i praktycznych wskazówek, które posłużą do udoskonalania działań w systemie wspierania rodziny w gminie Przecław.

Ewaluacja określi:

- 1) poziom skuteczności i użyteczności przyjętego Programu w systemie wspierania rodziny,
- 2) czy podjęty kierunek działań w ramach Programu był właściwy i w jakim stopniu przyczynił się do osiągnięcia założonych celów,
- 3) stopień realizacji założonych celów szczegółowych na poszczególnych etapach Programu,
- 4) przydatność oraz jakość metod i strategii zastosowanych w realizacji poszczególnych celów Programu,
- 5) stopień zaangażowania i nakładów zainwestowanych przez poszczególnych realizatorów zadań.